

ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

ДЕЛОТО ЗВЕЗДЕВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

(Жалба № 47719/07)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ, 7 януари 2010 г.

Настоящото решение става окончателно при условията на чл. 44, § 2 от Конвенцията. Същото може да претърпи редакционни промени.

По делото Звездев срещу България

Европейският съд по правата на човека (пето отделение), заседавайки в състав:

г-н Пеер Лоренцен [Peer Lorenzen], *председател*,

г-жа Ренате Йегер [Renate Jaeger],

г-н Карел Юнгвирт [Karel Jungwiert],

г-н Райт Марусте [Rait Maruste],

г-н Марк Вилигер [Mark Villiger],

г-жа Изабел Беро-Льофевр [Isabelle Berro-Lefèvre], *съдиш*,

г-жа Павлина Панова [Pavlina Panova], *съдия ad hoc*,

и г-жа Клаудия Вестердик [Claudia Westerdiek], *секретар на отделението*,

след като проведе разисквания в закрито заседание на 1 декември 2009 г.,

постанови следното решение, прието на посочената дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 47719/07) срещу Република България, подадена до Съда на 12 октомври 2007 г. от гражданина на тази държава г-н Александър Димитров Звездев („жалбоподателят“) на основание на чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Жалбоподателят, чиято молба за предоставяне на правна помощ е одобрена, се представлява от г-н Н. С. Руневски, адвокат, практикуващ в София. Българското правителство („правителството“) се представлява от неговите агенти г-жа М. Димова и г-н В. Обретенков от Министерството на правосъдието.

3. Като се позовава на чл. 5, § 3 от Конвенцията, жалбоподателят се оплаква от това, че след задържането му не е бил „своевременно“ изправен пред съд. Той се позовава също така и на чл. 5, § 4, като се оплаква от липсата на вътрешноправно средство за защита, което би му позволило да оспори законността на своето задържане. Позовавайки се накрая на чл. 5, § 5, той твърди, че вътрешното право не му предоставя възможност за получаване на обезщетение за твърдените нарушения на правата му, гарантирани от чл. 5, § 3 и 4.

4. На 21 януари 2008 г. председателят на натоварения с гледането на делото съд прие молбата на жалбоподателя за гледане с предимство на делото (чл. 41 от Правилата на Съда). На 27 май 2008 г. Съдът обяви жалбата за частично недопустима и реши да доведе до знанието на правителството оплакванията по чл. 5, § 3, 4 и 5. Доколкото чл. 29, § 3 от Конвенцията позволява това, наред с това беше взето решение съдебният състав едновременно да се произнесе по допустимостта и съществуването на делото.

5. Поради самоотвод на избрания от квотата на България (чл. 28 от Правилата на Съда) съдия, г-жа Здравка Калайджиева, на 23 февруари 2009 г. правителството определи за съдия *ad hoc* г-жа П. Панова, която да заседава на нейното място (членове 27, § 2 от Конвенцията и 29, § 1 а) от Правилата).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

6. Жалбоподателят е роден през 1971 г. и живущ в София.

7. На 30 април 2007 г. той бил арестуван от двама полицейски служители и бил откаран в 9-то РПУ в София. В същия ден, в 12.15 ч., той бил задържан за 24 часа. Задържането е било по подозрение, че е заплашил с огнестрелно оръжие лицето от женски пол Н. И. Полицаяте обискирали задържания, но не намерили никакво оръжие у него.

8. На 1 май 2007 г. жалбоподателят е бил привлечен като обвиняем за това, че е заплашил Н. И. с огнестрелно оръжие – наказуемо престъпление по чл. 144, ал. 3 от НК. С постановление от същата дата софийският районен прокурор, след като преценил, че са налице условията за налагане на мярката за неотклонение задържане под стража, разпоредил задържането му за още 72 часа, считано от 12.15 ч., с оглед изправянето му пред Софийския районен съд. Въпросното лице било прегледано от експерт-психиатър. Между 18.35 ч. и 19.30 ч. разследващият орган извършил претърсване в дома на жалбоподателя, без да намери там никакво огнестрелно оръжие.

9. На 4 май 2007 г. районният прокурор решил да освободи жалбоподателя, като му наложил обикновена мярка за съдебен контрол, представляваща забрана за напускане на града без предварително разрешение (*подписка*). Прокурорът мотивирал решението си със заключенията на експерта-психиатър, според които жалбопода-

телят е страдал от психическо разстройство, поради което не е осъзнавал напълно действията си. Въпросното лице било освободено в същия ден, когато е изтичал и максималният срок на задържане, разпореден от прокуратурата.

10. С постановление от 20 юни 2007 г. районният прокурор прекратил възбуденото срещу жалбоподателя наказателно преследване. Той констатирал, че след извършването на въпросното деяние последният е изпаднал в продължително разстройство на съзнанието, което изключва вменяемостта, което по силата на чл. 24, ал. 1, т. 5 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) е наложило да бъде прекратено възбуденото срещу него наказателно преследване.

11. По молба на жалбоподателя Софийският районен съд с решение от 7 август 2007 г. изменил прокурорското постановление. Базирайки се на медицинските доказателства, съдържащи се в следственото дело, той констатирал, че жалбоподателят не е осъзнавал напълно действията си по време на извършване на въпросните деяния. Въз основа на това той приел, че въпросното лице е било неспособно да прецени последиците от своите действия и че деянията, в които то е било упреknато, не съставляват престъпление, което е наложило да се прекрати наказателното преследване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

12. Чл. 63 от Закона за Министерството на вътрешните работи позволява на полицейските органи да задържат всяко лице, което е заподозряно в извършването на престъпление. Съгласно чл. 64 от същия закон срокът на задържането не може да бъде повече от 24 часа.

13. Чл. 63, ал. 1 от НПК предвижда възможността спрямо обвиняемия да бъде взета мярката за неотклонение задържане под стража, когато е налице обосновано предположение, че той е извършил престъпление и ако съществува реална опасност той да се укрие или да извърши престъпление. Мярката за неотклонение задържане под стража е взета с определение на първоинстанционния съд в открито заседание с участието на прокурора, обвиняемия и неговия защитник (чл. 64, ал. 1 и 3 от НПК).

14. Чл. 64, ал. 2 от НПК задължава прокурора незабавно да осигури явяването на обвиняемия пред съда, който е компетентен да вземе мярката за неотклонение задържане под стража. Същата законодателна разпоредба позволява на прокурора при необходимост да постанови задържане на обвиняемия до 72 часа за довеждането му пред съда.

15. Вътрешното законодателство не предвижда възможност за обжалване пред съд законността на това прокурорско постановление. Чл. 200 от НПК предвижда възможност за обжалване на прокурорските постановления пред прокурор от погорестоящата прокуратура, чието постановление не подлежи на обжалване. Касае се за обжалване по йерархичен път, като вътрешното законодателство не съдържа ни-

каква разпоредба, която да предвижда явяването на въпросното лице пред по-горестоящ по длъжност прокурор.

16. Чл. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди позволява на лицата, спрямо които е взета мярката за неотклонение задържане под стража, в определени случаи да получат обезщетение за незаконното им задържане. Въпросната законодателна разпоредба, както и практиката на вътрешните съдилища по нейното прилагане, са обобщени в решенията *Бочев срещу България* (№ 73481/01, § 37–39, 13 ноември 2008 г.) и *Кандъзов срещу България* (№ 68294/01, § 36–39, 6 ноември 2008 г.).

ПРАВЕН АНАЛИЗ НА ФАКТИТЕ

I. ПО ДОПУСТИМОСТТА НА ЖАЛБАТА

17. Правителството претендира, че не са изчерпани вътрешноправните средства за защита. То изтъква, че наказателното преследване срещу жалбоподателя е било прекратено, тъй като деянието, в което той е бил упрекнат, не е съставлявало престъпление. Според него това обстоятелство е откривало за въпросното лице възможността да получи обезщетение по чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата, който обхваща както претърпените вреди вследствие несправедливото обвинение срещу него, така и причинените вреди от незаконното му задържане. Впрочем, добавя правителството, въпросното лице не се е възползвало от тази възможност.

18. Жалбоподателят оспорва тезата на правителството. Той поддържа, че искът за обезщетение за вреди срещу държавата не е бил ефективно вътрешноправно средство за защита в неговия случай. Според него това вътрешноправно средство за защита не е можело да доведе до констатацията, че задържането му, разпоредено от прокурора, е било незаконно или че той не е бил своевременно изправен пред съд.

19. Съдът припомня, че по силата на чл. 35, § 1 от Конвенцията всяко лице, което желае да го сезира с жалба с цел търсене на отговорност от определена държава, трябва предварително да е изчерпало всички вътрешноправни средства за защита, предоставени му от правната система на въпросната държава. При това въпросното лице е длъжно да изчерпи единствено онези вътрешноправни средства за защита, които са обичайно достъпни и достатъчни по вътрешното право, т.е. вътрешноправните средства, които са достатъчно установени в теорията и практиката и които предлагат разумни изгледи за успех (вж. измежду много други *Там срещу Словакия*, № 50213/99, § 47, 22 юни 2004 г., и *Колев срещу България*, № 50326/99, § 70 и 72, 28 април 2005 г.). Именно в тежест на правителството-ответник, което претендира, че не са изчерпани вътрешноправните средства за защита, е да докаже съществуването на подобно вътрешноправно средство за защита (*Колев*, цитирано по-горе, § 72).

20. Съдът отбелязва, че жалбоподателят се оплаква на първо място от това, че не е бил своевременно изправен пред съд. Той припомня, че вече се е произнасял по

въпроса дали искът за обезщетение, предвиден в чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата, може да бъде разглеждан като вътрешноправно средство за защита, чието изчерпване е наложително в подобен случай. В решението си *Канджов срещу България* (№ 68294/01, § 47, 6 ноември 2008 г.) той отбелязва, че сезираните с такъв иск за обезщетение за вреди вътрешни съдилища не са се стремили да установят дали въпросното лице е било или не е било бързо изправено пред съд, а са се ограничавали с констатацията дали наказателното преследване срещу него е било прекратено на някое от изброените в тази законодателна разпоредба основания и дали прекратяването на това преследване е било предшествано от задържане под стража на въпросното лице. В решението си *Канджов* Съдът заключава, че по тази причина разглежданото вътрешноправно средство за защита не е притежавало изискуемата по чл. 35, § 1 от Конвенцията ефективност. Той отбелязва, че положението на жалбоподателя по настоящото дело е сходно с това на жалбоподателя по цитираното по-горе дело *Канджов* и не вижда причина в конкретния случай да се достигне до различно решение, що се отнася до изчерпването на вътрешноправните средства за защита по отношение на оплакването по чл. 5, § 3 от Конвенцията.

21. Съдът отбелязва, че жалбоподателят се оплаква също така, позовавайки се на чл. 5, § 4, от невъзможността да оспорва законността на задържането му, постановено от прокуратурата. Той отбелязва, че правителството се е ограничило с позоваване единствено на възможността жалбоподателят да получи парично обезщетение по чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и че не е изтъкнало съществуването на вътрешноправни средства за защита, нямащи характер на обезщетение, способни да поправят твърдяното нарушение.

22. Като взе под внимание обстоятелствата по делото, Съдът не счита за необходимо да се произнесе в настоящото дело по въпроса дали упражняването на правото на граждански иск за обезщетение срещу държавата след края на задържането е условие за допустимостта на оплакването по чл. 5, § 4, тъй като, така или иначе, жалбоподателят нямаше да може да получи обезщетение по чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата поради изложените по-долу причини.

23. Съдът действително констатира, че в тълкувателното си решение, имащо задължителна сила, постановено през 2004 г. и отнасящо се до приложното поле на чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата, Върховният касационен съд уточнява, че предоставеното по силата на тази разпоредба обезщетение е дължимо в случай на прекратяване на наказателното преследване, и то ако спрямо въпросното лице е взета мярката за неотклонение задържане под стража, т.е. ако задържането му е било разпоредено от съд (*Канджов*, цитирано по-горе, § 38 и 46). Впрочем по настоящото дело задържането на жалбоподателя между 30 април и 4 май 2007 г. е било постановено от полицията и прокуратурата и въпросното лице не е било изправено пред съд. Ето защо въпросната законодателна разпоредба, според нейното тълкуване от вътрешните юрисдикции, не е приложима в случая на жалбоподателя. От

друга страна, Съдът отбелязва, че правителството не е представило никакъв аргумент или доказателствено средство, което да я доведе до друго заключение по конкретния случай.

24. Що се отнася до оплакването по чл. 5, § 5 от Конвенцията, Съдът отбелязва, че то е свързано с оплакванията по параграфи 3 и 4 от същия член. Ето защо следва да се отхвърли и възражението на правителството по отношение на това последно оплакване на жалбоподателя.

25. Съдът отбелязва, че споменатите по-горе три оплаквания не са явно неоснователни по смисъла на чл. 35, § 3 от Конвенцията и че по отношение на тях не е налице никакво друго основание за недопустимост. Поради това те следва да бъдат обявени за допустими.

II. ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 5, § 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

26. Жалбоподателят твърди, че не е бил своевременно изправен пред магистрат, противно на изискването на разпоредбата на чл. 5, § 3 от Конвенцията, която относимата си в конкретния случай част гласи, че:

„Всяко лице, арестувано или лишено от свобода в съответствие с разпоредбите на т. 1 (с) на този член, трябва своевременно да бъде изправено пред съдия или пред длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции (...)“

A. Тезите на страните

27. Жалбоподателят подчертава, че е бил задържан в продължение на 96 часа, без да бъде изправен пред съдия. Той поддържа, че това задържане изобщо не е било необходимо в неговия случай. Той твърди, че начинът, по който са се отнесли към него, отразява една твърде разпространена в България практика, която се изразява в лишаване на обвиняемите от свобода, без те да бъдат изправени пред съдия през целия разрешен от вътрешното право срок, а именно 24-часово полицейско задържане, последвано от 72-часово задържане, постановено от прокуратурата, като това става, без да се вземе под внимание спецификата на обстоятелствата във всеки отделен случай.

28. Правителството припомня, че жалбоподателят е бил задържан по подозрение, че е заплещил друго лице с огнестрелно оръжие. Според него задържането му е продължило сравнително кратък период от време – по-малко от пет дни. Правителството освен това припомня, че жалбоподателят е влязъл във връзка с адвоката си на 1 май 2007 г. Впрочем нито въпросното лице, нито неговият защитник са информирали властите, че обвиняемият страда от психично разстройство. Правителството е на мнение, че ако властите разполагаха с тази информация от самото начало на разследването и ако първите два дни на задържането не бяха съвпаднали с празнични дни, а

именно 30 април и 1 май, въпросното лице е щяло да бъде освободено много по-бързо.

Б. Преценката на Съда

29. Съдът припомня, че чл. 5, § 3 гарантира на всяко лице, което е задържано при наличие на обосновано предположение, че то е извършило престъпление, правото да бъде бързо изправено пред съд или друг компетентен орган, предоставящ сходни гаранции, за да може последният да осъществи контрол върху законността на въпросното задържане. Макар бързината на подобна процедура да трябва да се оценява във всеки отделен случай в зависимост от конкретните обстоятелства, това не променя обстоятелството, че при тълкуването и прилагането на понятието за бързина Съдът може да покаже гъвкавост само в много ниска степен (*Акилина срещу Малта* [GC], № 25642/94, § 48, CEDH 1999-III).

30. Съдът отбелязва, че задържането на жалбоподателя от полицията и прокуратурата е имало за цел той да бъде изправен пред компетентния да вземе спрямо него мярка за неотклонение задържане под стража съд (параграфи 7 и 8 по-горе), но и че въпросното лице е било освободено преди да се яви преди вътрешните юрисдикции. Той припомня, че и преди това е изказвал твърдението, че фактът, че задържаният няма повдигнато обвинение или не е изправен пред съд, не оставя сам по себе си без внимание значението на първата част на чл. 5, § 3. Не би имало подобно нарушение, ако въпросното лице си върне свободата „своевременно“, преди да бъде извършен съдебен контрол на задържането (*Де Йонг, Балиет и Ван ден Бринк срещу Нидерландия*, 22 май 1984 г., § 52, Поредица А № 77). Ако освобождаването обаче не стане „своевременно“, арестуваното лице има право да бъде бързо изправено пред съдия или друго длъжностно лице, упълномощено от закона да изпълнява съдебни функции (*Броган и други срещу Обединеното кралство*, 29 ноември 1988 г., § 58, Поредица А № 145-B).

31. В конкретния случай Съдът констатира, че главната причина, за да бъде разпоредено освобождаването на въпросното лице преди изправянето му пред съда, са били заключенията на експерта психиатър, който е прегледал жалбоподателя, според които същият е страдал от психическо разстройство, поради което не е осъзнавал напълно действията си, вследствие на което е станало невъзможно продължаването на възбуденото срещу него наказателно преследване (§ 9 по-горе). Това освобождаване е било разпоредено едва в края на максималния срок на задържане, разрешен по вътрешното право преди изправяне пред съд, а именно 96 часа (§ 9, 12 и 14 по-горе). Съдът отбелязва, че прегледът на жалбоподателя от експерта психиатър се е състоял на 1 май 2007 г. Дори ако приеме, че на експерта е било евентуално необходимо известно време, за да състави своя доклад и да го представи на властите, Съдът отбелязва, че правителството не е представило никакъв аргумент в този смисъл и не се е позовало на никакво обстоятелство, което би могло да обоснове обстоятелството, че

въпросното лице е било освободено едва три дни след прегледа му от психиатър (§ 28 по-горе).

32. Съдът отбелязва освен това, че разследващият орган и полицията са извършили определен брой действия в рамките на разследването през време на въпросното задържане, като тези действия са извършени само през първите два дни на задържането, а именно – на 30 април и на 1 май 2007 г. (§ 7 и 8 по-горе). Оттук следва, че жалбоподателят е останал затворен в продължение на три допълнителни дни, и то при положение че се е намирал в крехко психическо състояние и че не е било извършено никакво действие по разследване с негово участие.

33. От друга страна, Съдът отбелязва, че задържането на жалбоподателя за 96 часа е следствие от кумулирането на два вида задържане – 24-часовото полицейско задържане и 72-часовото задържане, постановено от прокуратурата – и че вътрешното право не съдържа изрична забрана за това кумулиране. Съдът вече е имал възможност да констатира, че това несъвършенство във вътрешното право е в състояние да причини забавяне, което е несъвместимо с правото на своевременно изправяне пред съд, гарантирано от чл. 5, § 3 (вж. решението *Канджов*, цитирано по-горе, § 65—67). Съдът счита, че същата констатация е валидна и в рамките на настоящото дело пред Съда.

34. Гореизложеното е достатъчно, за да стигне Съдът до заключението, че предвид конкретните обстоятелства жалбоподателят не е бил освободен „своевременно“, противно на изискването на чл. 5, § 3 от Конвенцията.

35. Следователно е налице нарушение на чл. 5, § 3 от Конвенцията.

III. ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 5, § 4 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

36. Жалбоподателят се оплаква от това, че не е могъл да оспори законността на постановеното от прокуратурата задържане поради липса във вътрешното право на средство за такава защита. Той се позовава на чл. 5, § 4 от Конвенцията, който гласи, че:

„Всяко арестувано или лишено от свобода лице има право да обжалва законността на неговото задържане в съда, който е задължен в кратък срок да се произнесе; в случай че задържането е неправомерно, съдът е длъжен да нареди незабавното освобождаване на задържаното лице“.

37. Без да излага съответни аргументи, правителството се ограничава с твърдението, че разпоредбата на чл. 5, § 4 не е била нарушена в конкретния случай.

38. Съдът припомня, че тази разпоредба осигурява на всеки задържан възможността за съдебен контрол на законността на неговото задържане и че в случай на задържане, попадащо в обхвата на чл. 5, § 1 с), тя налага провеждането на съдебно заседание (*Асенов и други срещу България*, 28 октомври 1998 г., § 162, *Сборник с решения* 1998-VIII).

39. В конкретния случай Съдът отбелязва, че прокурорското постановление от 1 май 2007 г. не е било подложено на никакъв контрол от страна на вътрешна юрисдикция, тъй като жалбоподателят не е бил изправен през компетентния да вземе спрямо него мярката за неотклонение задържане под стража съд, а и вътрешното право не предвижда никакво друго средство за защита по съдебен път, което да може да доведе до освобождаването на въпросното лице преди изтичане срока на постановеното от прокуратурата задържане. Поради това Съдът счита, че възможността за оспорване на постановлението на районния прокурор, което е предмет на спора, пред по-горестоящия по длъжност прокурор не отговаря на изискванията на чл. 5, § 4, доколкото се касае за контрол, който не е съдебен, а йерархичен (§ 15 по-горе), и не гарантира изправянето на въпросното лице лично пред органа, който взема решение (вж. *Асенов и други*, цитирано по-горе, § 165). От друга страна, той отбелязва, че правителството не е представило доказателство за съществуването на каквото и да било друго вътрешноправно средство за защита, което би позволило на въпросното лице да оспори законността на прокурорското постановление, предмет на спора (§ 37 по-горе).

40. Поради гореизложеното Съдът заключава, че е налице нарушение на чл. 5, § 4 от Конвенцията.

IV. ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 5, § 5 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

41. Жалбоподателят се оплаква на последно място от липсата на вътрешноправно средство за защита, което би му позволило да получи обезщетение във връзка с оплакванията му по чл. 5, § 3 и 4. Той се позовава на разпоредбата на чл. 5, § 5 от Конвенцията, която гласи, че:

„Всяко лице, арестувано или лишено от свобода в нарушение на изискванията на този член, се ползва с осигурено от правните процедури право на обезщетение“.

42. В своето становище по допустимостта на жалбата правителството поддържа, че жалбоподателят е можел да получи обезщетение по чл. 2, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата (параграф 17 по-горе).

43. Съдът припомня на първо място направеното от него в конкретния случай заключение за наличие на нарушение на чл. 5, § 3 и 4 от Конвенцията поради факта, че въпросното лице не е било своевременно изправено пред съд и поради невъзможността да оспори законността на постановеното от прокуратурата задържане (параграфи 34 и 39 по-горе). Оттук следва, че чл. 5, § 5 е приложим.

44. Съдът припомня на второ място, че е отхвърлил повдигнатото от правителството възражение за неизчерпване на всички съществуващи вътрешноправни средства за защита по отношение на оплакването по чл. 5, § 3, с аргумента, че натоварените с разглеждането на искове за вреди по чл. 2 (2) от Закона за отговорността на дър-

жавата вътрешни юрисдикции не са се стремили да установят дали въпросното лице действително е било изправено своевременно пред съд (параграф 20 по-горе). В резултат на това дори подобен иск да можеше да доведе до отпускането на определена парична сума в случая на жалбоподателя, това обезщетение нямаше да бъде свързано с незачитането на неговото право да бъде изправен „своевременно“ пред съд.

45. Що се отнася до възможността за получаване на обезщетение във връзка с оплакването по чл. 5, § 4, Съдът констатира, че разпоредбата на чл. 2, ал. 2 от въпросния закон не е предоставяла на въпросното лице разумни изгледи за успех, тъй като постановеното от прокуратурата задържане не е попадало в обхвата на тази разпоредба (§ 23 по-горе).

46. От друга страна, не съществува никаква друга вътрешна законодателна разпоредба, която да може да предостави на жалбоподателя възможността да получи обезщетение за претърпените вреди от задържане, което не е било предварително обявено за незаконно от вътрешните съдилища.

47. Следователно е налице нарушение на чл. 5, § 5 от Конвенцията.

V. ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

48. Съгласно чл. 41 от Конвенцията,

„Ако съдът установи, че е имало нарушение на конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна“.

A. Вреди

49. Жалбоподателят претендира обезщетение в размер на 5000 евро за неимуществени вреди.

50. Правителството счита тази претенция за прекомерна.

51. Съдът приема, че жалбоподателят е претърпял определени неимуществени вреди поради нарушаване на неговите права, гарантирани от чл. 5, § 3, 4 и 5. Като се произнесе по справедливост, съгласно изискването на чл. 41, той счита, че е уместно да присъди на жалбоподателя сума в размер на 4500 евро за претърпени неимуществени вреди.

Б. Съдебни разноски

52. Жалбоподателят претендира също така сумата от 2640 евро за разноски по представянето му пред Съда, която пряко да се изплати по сметката на неговия адвокат. Той иска да му бъдат възстановени и 60 лв. за пощенски разходи и 70 евро за писмени преводачески услуги. Той представя в подкрепа на своята претенция хонорарната сметка на своя адвокат.

53. Правителството счита, че исканата сума е твърде завишена.

54. Съгласно практиката на Съда, възстановяване на съдебните разноски на жалбоподател е възможно само доколкото е установено, че те са действително извършени, необходими и разумни по отношение на използваната почасова ставка. В конкретния случай Съдът отбелязва, че жалбоподателят не е представил разходооправдателни документи за пощенските и преводните разходи, поради което следва да се отхвърли тази част от искането. За сметка на това претенциите му по отношение на подлежащите на възстановяване адвокатски разноски в размер на 2640 евро са добре съставени и подкрепени от подписаната от самия него и от неговия представител хонорарна сметка. Съдът счита, че тази сума не е нито прекомерна, нито необоснована. След приспадане на сумата, отпусната на жалбоподателя от Съвета на Европа под формата на правна помощ в размер на 850 евро, Съдът му присъжда сумата от 1790 EUR за съдебни разноски, която да бъде преведена по банковата сметка на неговия представител.

В. Лихва за забава

55. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, увеличена с три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ

1. *Обявява* жалбата за допустима по отношение на оплакванията, свързани с правото да бъде изправен своевременно пред съд, с твърдяната невъзможност за жалбоподателя да оспори законността на задържането си и с правото му да получи обезщетение за неговото арестуване и задържане;

2. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 5, § 3 от Конвенцията;

3. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 5, § 4 от Конвенцията;

4. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 5, § 5 от Конвенцията;

5. *Приема*,

а) че държавата-ответник трябва да изплати на жалбоподателя в тримесечен срок от влизането в сила на решението, съгласно чл. 44, § 2 от Конвенцията, следните суми, в левовата им равностойност по курса, приложим в деня на плащането:

i. 4500 евро (четири хиляди и петстотин евро) плюс евентуално начисления дължим данък – за претърпени неимуществени вреди,

ii. 1790 евро (хиляда седемстотин и деветдесет евро) плюс евентуално начисления дължим данък – за претърпени неимуществени вреди от жалбоподателя, за направените съдебни разноски през Съда, която сума да се изплати по банковата сметка на представителя на въпросното лице;

б) че от изтичането на упоменатия по-горе срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочените суми в размер на приложимата пределна ставка по заеми

на Европейската централна банка през този период, увеличена с три процентни пункта;

б. *Отхвърля* искането за справедливо удовлетворение в останалата му част.

Изготвено на френски език и впоследствие съобщено писмено на 7 януари 2010 г., в съответствие с чл. 77, § 2 и 3 от Правилата на Съда.

Клаудия Вестердик
Съдебен секретар

Пеер Лоренцен
Председател